
prawie na moich oczach jakiś wojskowy kabel. W ciągu kwadransu pojawiły się różnego rodzaju mundurowe i niemundurowe służby. Dysponowały najnowocześniejszym elektronicznym japońskim sprzętem wykrywającym uszkodzenia. Okazały się bezskuteczne. Pozostało tylko oczekiwanie. Na różdżkarza Ten nie zawiódł.

Firma **Petrolinvest** na **KIOGE 2007** nie miała swego stoiska. Na tereny koncesji które zakupiła też nie można było się dostać. Należy zapomnieć o twierdzeniu nieodpowiedzialnych żurnalistów, że dzięki miliarderowi Krauzemu nareszcie będziemy dysponowali tak pożądaną dywersyfikacją dostaw ropy naftowej. Chyba, że nastąpi cud i pan Ryszard zacznie eksploatować złoża wspólnie z Chińczykami z którymi podpisze kontakty na zasadzie SWAP lub zostanie zbudowany rurociąg do Baku w poprzek Morza Kaspijskiego.

W dniu 21 października miała miejsce wizyta przedstawicieli amerykańskiego koncernu Chevron który jest głównym operatorem naftowego Eldorado noszącego nazwę Tengiz. Jego zapasy mogą wynosić nawet 3,1 mld ton ropy. (**Energetica 27.09.07**). Władze Kazachstanu kolejny już raz przedstawiły listę zarzutów nie tylko z gatunku „ekologicznych”. Zastrzeżenia dotyczą zmian w grafiku wydobycia (czytaj opóźnień) i narastających problemów z siarką. Wg. informacji ze sfer rządowych Amerykanie zostali zmuszeni do zbudowania zakładów jej utylizacji. Obowiązek spadnie na **TENGIZCHEVRON** którego 50% udziałów należy do **Chevronu**, 25% do **ExxonMobil**, 20% do **Kazmunaigazu** a 5% do **Łukoilu**

Polska dysponuje sprawdzonymi technologiami utylizacji siarki towarzyszącej wydobyciu i przesyłowi ropy naftowej. Już przed wielu laty zajmował się tym zespół dr. Bohdana Żakiewicza. Szkoda, że nasi zaoceaniczni sojusznicy dotychczas nie uwzględniają tego faktu. Może po prostu nie wiedzą o tym.

Zdaniem Zbigniewa Swierczyńskiego wieloletniego polskiego radcy handlowego w Ałmacie wstąpienie naszego kraju do Unii Europejskiej znacząco poprawiło „**image**” naszego kraju w tej części Azji. Jesteśmy tam coraz bardziej poszukiwanym i cenionym partnerem Dlatego chyba warto podjąć siarkowy temat również i podjąć próby wspólnych działań z chińczykami w sektorze węglowodórów. Wszyscy inwestorzy w Kazachstanie muszą jednak pamiętać o przegłosowanej ostatnio jednogłośnie w izbie niższej parlamentu – **Medżilisie** poprawce do ustawy „**O bogactwach naturalnych i korzystaniu z nich**”, zaproponowanej przez posła Walerego Kotowicza celem obrony interesów państwa, w przypadku gdy zagraniczni partnerzy w dbałości o własne zyski przy kontraktach naftowych zbytnio się zagalopują. Jest godnym odnotowania nie tylko polsko brzmiące nazwisko posła, ale i to że izba wyższa kazachskiego parlamentu nazywa się **Senat**.

Szkoda, że jak dotąd w naszym Sejmie nie znalazł się taki Kotowicz który zaproponowałby przegłosowanie ustawy anulującej pakiet wasalny „porozumień gazowych” z **GAZPROMEM**.

NALEŻYMY DO WIODĄCYCH KRAJÓW ŚWIATA

Wywiad z ministrem energetyki i zasobów mineralnych Kazachstanu

Witold St. Michałowski: *Kazachstan zajmując dziewiąte miejsce na świecie ze względu na powierzchnię kraju ma znaczące zapasy surowców, między innymi energetycznych – ropy naftowej i gazu. Czy Kazachstan posiada dane na ich temat?*

B. Izmuchambetow: *Kazachstan ma olbrzymie zapasy surowców energetycznych i należy do wiodących krajów świata ze względu na udokumentowane zapasy ropy.*

Ze względu na wielkość zapasów ropy zajmuje 12 miejsce na świecie, 15 miejsce - ze względu na potwierdzone zasoby gazu i kondensatu gazowego, zaś ze względu na wydobycie ropy nasz kraj uplasował się na 23 miejscu.

Natomiast wśród wszystkich republik WNP Kazachstan zajmuje drugie miejsce po Federacji Rosyjskiej

ze względu na udokumentowane zapasy surowców energetycznych.

Potwierdzone zasoby surowców wynoszą 4,8 mld ton ropy, trzy trln metrów sześciennych gazu, zaś potencjalne zapasy gazu stanowią około sześciu-ośmiu trln metrów sześciennych.

W.St.M.: *Jak układają się wasze stosunki z dwoma potężnymi sąsiadami - Rosją i Chinami?*

B.I.: *Polityka zewnętrzna Kazachstanu jest wielokierunkowa, dzięki temu stosunki pomiędzy sąsiednimi krajami - Rosją i Chinami układają się pomyślnie. Opierając się o wielokierunkowe dostawy surowców na rynki zewnętrzne, Kazachstan dąży do rozwoju wszystkich kierunków dostaw, które są opłacalne pod względem ekonomicznym.*

Ważnym kierunkiem w obrębie transportu gazu jest realizacja wspólnych projektów, które zadeklarowali prezydenci Kazachstanu, Rosji, Turkmenii i Uzbekistanu dotyczące budowy gazociągu kaspijskiego i rozwoju infrastruktury gazowej w Azji Środkowej. Grupy ekspertów prowadzą rozmowy na temat tych porozumień międzypaństwowych.

Perspektywicznym projektem jest budowa gazociągu Kazachstan-Chiny. Obecnie trwa techniczne i ekonomiczne opracowanie tego projektu nastawionego na stabilne zabezpieczenie zwiększających się dostaw przez terytorium krajów partnerskich i uwzględniają wspólne zobowiązania stron na temat stworzenia przyjaznych warunków w celu zwiększenia efektów ekonomicznych.

W.St.M.: Potencjał eksportowy ropy naftowej Pana kraju stale wzrasta. Na kiedy jest przewidziane maksimum dostaw i ile ono wyniesie?

B.I.: Potencjał eksportowy kazachstańskiej ropy wzrasta z roku na rok. W 2006 roku wyeksportowano 57,1 mln ton ropy, zaś 11,7 mln ton skierowano na zabezpieczenie potrzeb wewnętrznych. Wraz ze zwiększeniem wydobycia surowca i rozpoczęciem prac wydobywczych ze złóż perspektywicznych, leżących na szelfie Morza Kaspijskiego, eksport w latach 2015-2020 może wynieść 100-120 mln ton ropy rocznie.

W.St.M.: Wiadomo, że znaczna część kazachstańskich rurociągów, przeznaczonych dla transportu ropy i gazu wymaga modernizacji. Czy uwzględnicie państwo udział koncernów zagranicznych, między innymi z Polski w pracach remontowych i budowie nowych rurociągów, a także w badaniach geologicznych i pracach poszukiwawczych?

B.I.: Udział zagranicznych i miejscowych koncernów w różnych projektach, także w badaniach geologicznych odbywa się zgodnie z ustawodawstwem Republiki Kazachstan na podstawie ogłaszanego przetargu.

W.St.M.: Kiedy Kazachstan planuje poszerzyć skalę wydobycia surowców z należących do kraju złóż?

B.I.: Racjonalne podejście do przeprowadzenia prac wydobywczych w kazachstańskim sektorze szelfu kaspijskiego i działające duże projekty takie jak Tengiz i Karaczaganak zabezpieczy wydobycie do 120-140 mln ton ropy w 2015 roku.

W.St.M.: Czy koncerny kazachstańskie wezmą udział w budowie gazociągu Ałtaj czy innych rurociągów, za pomocą których planuje się połączyć Syberię z Chinami?

B.I.: Projekt dotyczy Rosji i Chin, w związku z czym nie uwzględnia się udziału kazachstańskich koncernów.

W.St.M.: Światowe agencje informacyjne oznajmiły, że część wydobytej ropy Kazachstan zamierza eksportować rurociągiem Baku-Tbilisi-Dżejchan. Czy w tym celu zostanie zbudowany rurociąg do Baku przez Morze Kaspijskie?

B.I.: Tak, obecnie opracowujemy budowę kazachstańskiego systemu transportu, który będzie się składał z magazynów naftowych i tankowców znajdujących się na kazachstańskim wybrzeżu Morza Kaspijskiego, terminali przeladunkowych na azerbejdżańskim wybrzeżu Morza Kaspijskiego i budowli łączących z systemem Baku-Tbilisi-Dżejchan.

W.St.M.: Czy rozpatrujecie Państwo możliwość udziału kazachstańskiego kapitału i firm obok rosyjskich i chińskich koncernów, a także spółek z krajów arabskich w zakończeniu budowy i przy starcie rurociągu Odessa-Brody-Płock?

B.I.: Obecnie rozpatrujemy projekt Odessa-Brody-Płock w kontekście projektu poszerzenia kaspijskiego konsorcjum rurociągowego.

Jego trasa jest alternatywnym kierunkiem dostaw ropy na rynki światowe, ponieważ omija cieśniny tureckie. Niezbędne jest uzasadnienie ekonomiczne dla transportu ropy w tym kierunku.

W.St.M.: Firma Megagaz i inne polskie spółki rozpoczynają swoją działalność w Kazachstanie. Na co menadżerowie tych koncernów powinni zwrócić szczególną uwagę?

B.I.: W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na ustawodawstwo Republiki Kazachstan, a mianowicie na ustawę z 28 czerwca 1995 roku N2350 „O ropie”, ustawę z 7 lipca 2006 roku „O konkurencji i ograniczeniu działalności monopolowej”, ustawę z 9 lipca 1998 roku N272 „O monopolach naturalnych”, „Reguły dostaw, transportu i sprzedaży gazu. Reguły dostaw, przewozu i użycia”.